

Cesaret ve Fazilet Mücadelesi

John F. KENNEDY

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

Cesaret ve Fazilet Mücadelesi	9
Senato ve Temsilciler Meclisi.....	26
Tekrar Seçilme İhtimalim Zayıflıyor	30

İkinci Bölüm

Büyük Buhranlar Büyük Adamlar ve Kahramanlıklar Doğurur	43
--	----

DANIEL WEBSTER

Öyle bir mücadeleye atıldım ki ne önümden giden var ne de ardımdan gelen!	48
--	----

THOMAS HART BENTON

Sabun köpüğüne benzer şöhrete tenezzül etmem.....	59
---	----

SAM HOUSTON

Bana vatan haini dediklerini unutabilirim.....	68
--	----

Üçüncü Bölüm

Fikrî ve İktisadî Çekişme	83
<i>EDMUND G. ROSS</i>	
Kendi kazılmış mezarımı görür gibi oldum.....	87
<i>LUCIUS QUINTUS CINCINNATUS LAMAR</i>	
Bugün ya doğru, ya da yalan söylemek zorundayım	112

Dördüncü Bölüm

İdealistler	137
<i>GEORGE W. NORRIS</i>	
Size gerçeği söylemeye geldim.....	141
<i>ROBERT A. TAFT</i>	
Herkesin kendi istediği gibi düşünebilme hürriyeti	154

Beşinci Bölüm

Başlıca Cesur ve Faziletli Siyaset Adamları	161
--	-----

Altıncı Bölüm

Cesaret ve Faziletin Anlamı	171
--	-----

ÖNSÖZ

Politik hayatta cesaretli ve faziletli olabilme konusu beni eskiden beri ilgilendirmiştir. Tarihteki cesaret ve fazilet sahibi politika ve devlet adamlarının karşılaştığı problemler sürekli zihnimi meşgul etmiştir.

1954'ün Ekim ayında geçirdiğim bir fıtık ameliyatı yüzünden uzunca bir zaman hastahane de yattım. Bu uzun hastalık dönemi bana bu proje için birtakım eserleri karıştırıp malzeme toplama imkânını verdi.

Ben bir tarihçi değilim; onun için kitaptaki yanlışların tamamının sorumluluğunu üzerime almak ve bu vesile ile kitabımın hazırlanmasında bana yardım eden herkese içten teşekkürlerimi sunmak isterim.

Bu kitabın ortaya çıkması, eşim Jacqueline'nin fikirleri, teşviki ve yardımı ile olmuştur. Hastalığım sırasında ondan gördüğüm yardımın hakkını hiçbir zaman ödeyemem.

John F. Kennedy

CESARET VE FAZİLET MÜCADELESİ

Bu eserin konusu medenî cesarettir; yani insan meziyetlerinin en büyüğü olan bu özelliği Ernest Hemingway şu şekilde tanımlar: “Her türlü baskıya rağmen erdem”. Ben de bu eserimde Amerika tarihinde, medenî cesaret göstermiş olan sekiz siyaset adamını ele aldım. Onların maruz kaldıkları maddî, psikolojik baskıları ve bu baskılara rağmen nasıl bir fazilet örneği gösterdiklerini anlattım. Fikirleri uğruna nasıl kariyerlerini tehlikeye attıklarını, tuttıkları yolda nasıl yapayalnız kaldıklarını, bu yüzden isimlerine sürülen lekeleri ve bazen de (maalesef pek azına nasip olan) nasıl başarıya ulaştıklarını anlatmaya çalıştım.

Geçmişteki cesaret ve fazilet örneklerini unutan bir millet mevcut liderlerinden cesaret ve fazilet beklemesini bilemediği gibi bu özellikleri ödüllendirmekten de aciz kalır.

Biz de bugün, maalesef, siyaset tarihimizin medenî cesaret örnekleriyle dolu olduğunu unutmuş bulunuyoruz. Ve galiba bu konuya pek aldırış da etmiyoruz.

Birkaç sene evvel*, sütunu birçok gazetelerde birden çıkan ve milyonlarca kişi tarafından okunan bir gazeteci, siyaset adamları hakkında şöyle bir yazı yazmıştır:

“Sıradan bir senatörün, sıradan bir kongre üyesinin söyledikleri halkı pek ilgilendirmiyor. Zira Kongrede konuşulup söylenen şeylerin yüzde 99’u safsatadan, demagojiden ve cahillikten ibarettir. Halk da bunu pek âlâ bildiği için senatörlere ve kongre üyelerine güvenememektedir...”

Daha evvel de, bir kabine mensubu hatıratında şöyle demişti:

“Gerçi Senatonun baştan aşağı bozguncuların bulunduğu bir yer olduğuna inanmak istemiyorum. Ama Senatörlerin birçoğunun dürüstlüğüne ve ahlâkına maalesef güvenim yok. Senatörlerin çoğunluğu yeteneksiz, senatörlük için tamamen yetersiz, basit kişilerdir. Bazıları adi ve kaba birer demogogdur. Bazıları mevkilerini parayla satın almış zengin kimselerdir. Bazıları da partizancılığın peşin hükümlerine saplanmış, anlayışsız, dar fikirli insanlardır...”

Daha evvel, bizzat bir senatör diğer senatör arkadaşlarına şöyle seslenmişti:

“Mantıksız oyalanmalarımız yüzünden halkın güvenini kaybetmekteyiz!”

Bugün birçok Amerikalı vatandaştın, bu yukardaki his ve fikirlere ortak olduğundan Senatonun haberi var. Senatörlerin herşeyden evvel birer politikacı olduğuna, politikacıların ise devlet adamı ya da fazilet sahibi olmak değil de oy peşinde olduğunu hemen herkes biliyor.

* Bu kitap 1956 da, John F. Kennedy, Mascachusetts Senatörü iken yazılmıştı. 8 Kasım 1960 da J. F. Kennedy ABD Cumhurbaşkanı seçildi

Analar oğullarının büyüyünce Cumhurbaşkanı olmasını istiyorlar ama siyaset hayatına atılmasını hiç istemiyorlar.

Acaba bu güvensizlik ve saygısızlık ortamı nasıl oluşuyor? Senatonun kalitesi mi düştü? Kesinlikle değil!

Medenî cesarete sahip olan insanlar mı azaldı? Ben buna da asla inanmıyorum!

Bana öyle geliyor ki, son yıllarda özel teşebbüsün gelişmesi sosyal hayatı çok çapraşık bir hale getirmiş ve halkın dikkatini dağıtmıştır. Böylece, siyaset adamlarının korkaklık veya uygunsuzlukları ayyuka çıktığı halde, gösterdikleri büyük, küçük birçok fedakârlıklar ve mertlikler görülmektedir. Modern devrin gelişmeleri siyaset hayatını da gayet karışık, kapalı bir hale sokmuş olduğu için vatandaş artık politika sanatının inceliklerini tam manasıyla kavrayamamaktadır.

Halbuki siyaset hayatında bir denge yaratmak için çok zaman taviz vermek ve bazı hususlarda karşı tarafa boyun eğmek şarttır. Bir senatörün seçmenlerine karşı sorumluluğu gayet nazik bir durumdur. Hele vicdanının sesine uyararak, sürüden ayrılmak zorunda kalan bir siyaset adamını bekleyen güçlükler son derece büyüktür.

Siyaset alanında medenî cesaret göstermeyi güçleştiren korkunç ve çeşitli baskıları, vatandaşlar daha etraflı olarak bilirlerse, birçok senatörün niçin çok zaman vicdanlarının sesini kısmak ya da bastırmak zorunda kaldıklarını da belki daha iyi anlayabilirler. Böylece kolay yolu seçenleri daha az tenkit ettikleri gibi, hak ve cesaret yolundan ayrılmayanların değerini de daha iyi bilirler.

Siyasî cesaret ve fazileti güçleştiren ilk baskı, halkın hemen hiç farkında olmadığı bir baskıdır.

Bu baskı milli bir karakter özelliğidir: Amerikalılar herkes tarafından sevilme isterler. Senatörler de Amerikalı oldukları için bu kuralın dışında kalamazlar. Yaradılış ve yaşayış gereği, sosyal birer hayvandırlar. Yani hemcinsleriyle bir arada, onların sevgi ve beğenisini kazanarak yaşamak isterler. Hayranlık ve saygı görmeyi hakaret ve eleştiriye; sevilmeyi kötülenmeye tercih ederler. Senatörler de, diğer insanlar gibi, baştaki idarecilerle, meslektaşlarıyla iyi geçinmek için ellerinden geleni yaparlar. Alışılmış adet ve geleneklere, genel duruma olabildiğince uymak isterler. Vicdanının her dediğine itaat eden, çığır açmak isteyen kimseler ise, çoğu zaman herkesin eleştirisine uğrayarak tek başına kalmaya mahkumdurlar. Sıradan bir senatör kimsenin hoşlanmadığı bir yola sapmak istemez. Böyle yaparsa hem yalnız kalacak, hem de meslektaşlarını sinirlendirecek, zor duruma düşürecektir. Halbuki bir senatörün işini başarıyla görmesi için sadece seçmenler tarafından sevilmesi yetmez. Diğer senatörler tarafından da sevilip sayılması lazımdır. Kongreye girdiğim zaman bana;

“Bu yolda ilerleyebilmek için YOLA GELMEK gerekir.” demişlerdi.

“YOLA GELMEK” sadece herkesle iyi geçinmek manasına gelmez. Bu işin içinde ödün vermek, yolun ortasından gitmek, nerede durulacağını bilmek vardır. Ödün vermenin her türlüşüne hemen ikiyüzlülük damgasını yapıştırmakta acele etmeyelim. Zira siyaset ve devlet idaresi bir değişmez prensip meselesi, ulaşılmaz amaçlar meselesi değildir. John Morley siyaset alanını ne güzel tarif etmiş:

“Siyaset alanında yapılan her şeyin seviyesi daima mükemmelin, idealin biraz aşağısındadır. İnsan çok zaman önünde uzanan iki hatalı yoldan birini seçmek zorundadır.”

Demokratik sistem altında devlet idare etmek için de fert ve grupların istekleriyle etraftakilerin isteklerini bağdaştırmak, bir orta yol bulmak lazımdır. Hele birtakım aşağı-yukarı bağımsız ünitelerin birleşmesinden doğan federal sistemlerde, Henry Clay'in dediği gibi, "Ödün vermek Birleşmiş Devletleri bir arada tutan tutkaldır."

Henry Clay, "Her hükümet karşılıklı bağdaşma, ödün verme ve fedakârlık ilkeleri üzerine kurulmuştur." der. "Sıradan bir insanın kusur ve zayıflıklarına sahip olan hiçbir kimsenin siyasette ödün verme ilkesini küçümsemeye hakkı yoktur. Bir insanın, 'Asla ödün vermeyeceğim' diyebilmesi için insanlık zaaflarından, insanlık istek ve zaruretlerinden kurtulmuş, insanüstü bir yaratık olması gerekir."

Ödün verip uyuşma prensibi olmasaydı, ortaya çıkan aşırı temayüllü her grup diğerlerini ezer ve siyasî sahneye hemen hakim olurdu. Aşırı içki taraftarlarıyla aşırı içki düşmanları; dünyanın tek devlet olmasını isteyenlerle her devletin ille kendi başına yaşamasını isteyenler; hayvanları her türlü ilmî denemeye alet olarak kullanmayı uygun görenlerle, laboratuvarlarda hayvan kullanmaya tamamen karşı olanlar uzlaşmasalardı halimiz nice olurdu? Herhangi bir değişmez prensibe körükörüne bağlı olanlar isterler ki seçtikleri hükümet hemen onların ilkeleriyle faaliyete geçsin ve karşı tarafın ilkelerini kötölesin. Başa geçen hükümet bunu yapmayınca da hayal kırıklığına uğrarlar.

Gelgelelim hükümeti idare edenler devlet ve partilerinin içindeki bu aşırı temayülleri bağdaştırmak, bu grupların ilkelerini de bütün bir milletin çıkarlarıyla uzlaştırmak zorundadır. Bütün gerçeğin, bütün hakların ve bütün iyi kişilerin tek tarafta olmadığını idareci gayet iyi bilir.

Prensip sahibi olmamakla suçlanan, iki yüzlü, döneke "politikacılar" diye hor görülen birçok senatör aslında, bütün

düşüncelerin çeşitli yön ve faktörleri arasında bir denge kurup bir uzlaşmaya varmak için çalışıyorlar. Bu incelikli bir saptır ve milletimizin birleşmiş olarak kalması, baştaki hükümetin de çalışabilmesi için gereklidir. Bir senatör bazen herhangi bir prensibe daha fazla bağlı kalmadığı için biraz vicdan azabı çekebilir. Ama mantıklı davranmak zorundadır. Aklı da ona söyler ki: Herhangi bir hususta az ya da orta bir başarı, hiç yoktan iyidir. Herhangi bir tasarının Senato ve Meclis, Başkan ve millet tarafından beğenilmesi için karşılıklı ödün ve fedakârlıklar şarttır.

Mesele, uzlaşmanın nasıl ve kiminle yapılacağıdır. Zira uzlaşma prensibini, fikir ayrılıklarını bağdaştırmak için değil, şahsi ilerlemeyi kolaylaştırmak için kullanmak gayet kolaydır.

Senatör olduğum zaman bana yapılan yola gelme yani suya gitme tavsiyesinde gizli anlamlar da vardır. Parti önderlerinin sözünü dinlediğim zaman alacağım ödüllerden söz ediliyordu. Parti içindeki birliğin önemi senatörlere iyice öğretilir ve “parti içinde birlik” adına bilseniz ne günahlar işlenir! Parti önderlerinin suyuna gidilmediği takdirde partimizin seçimleri kazanma şansının zayıflayacağı üzerinde durulur. Hem sonra şu günlerde siyaset adamlarının faydalanabileceği “dünya nimetleri”, eski günlere kıyasla çok daha azdır. Parti sürüsünden ayrılan koyun böylece bu dünya nimetlerinden hiç nasibini alamayacağını görür. Ki, siyasî faaliyete çıkarı için atılan bir insan için bu, esaslı bir baskıdır.

İdealist senatörler bile, başarılı çalışabilmek için parti teşkilatının, parti liderlerinin desteğine muhtaç olduklarını çok geçmeden anlarlar. Parti gidişatından ayrı yol tutan bir senatör sadece meslektaşlarının değil, partiye bağlı olan seçmen-

lerinin de hoşnutsuzluğunu kazanmış olduğunu anlamakta gecikmez.

Faziletli bir senatörün üzerindeki İKİNCİ BASKI, gelecek seçimin düşüncesi, yeniden seçilme kaygısıdır. Bunun tamamen bencil bir kaygı olduğu zannedilmesin. (Zaten meslek olarak siyaseti seçen bir adamın mesleğinde iletlemek istemesi de tâbî bir şey değil midir?) Fakat milletine hizmet etmek isteyen bir kimse elbet bir dahaki sefere de seçilmek isteyecektir. Halbuki tek bir ideal, tek bir prensip için yenilgiye uğrarsa bir daha seçilemeyecek, inandığı diğer ideal ve prensipler için çalışmak fırsatını bir daha bulamayacaktır.

Sonra bir senatörün yenilgisi tamamen şahsi bir iş sayılmaz. Partisinin itibarını da sarsar. Onu seçmek için çalışmış olan, seçim kampanyasında onu desteklemek için para sarfeden arkadaş ve seçmenlerini, kendi eline bakan ailesini düşünmek zorundadır.

Demokratik sistemde milli menfaat için fedakârlık gerektiren hemen tek alan siyaset alanıdır. İş hayatında, özel teşebbüs ve endüstri alanlarında vatandaşın kendi çıkarını ön plana alması tâbî sayılır. Diğer taraftan siyaset adamının milli menfaat uğruna kendi çıkarından fedakârlık etmesi beklenir. Bir tek ilke için her rütbeyi, itibar ve güvenliği tepmesi istenir. Birçok meslek sahibi, avukatlar, tüccarlar, öğretmen ve doktorlar çok zaman vicdanlarıyla çıkarları arasında erdem mücadelesi yapmak zorunda kalırlar. Ama bu mücadele memleket çapında değildir ve bu vatandaşlar siyaset adamları gibi bütün bir milletin gözü önünde değildirler.

Mecliste bir tasarı için oy verilirken senatörün, en son kararın ortaya çıkmasındaki bu önemli rolü başka vatandaşların hemen hiçbirinin başına gelmeyen bir şeydir. Senatör

oyunu vermezden önce belki biraz daha düşünmek ihtiyacıdır, belki söz konusu olan tasarıya inancı tam değildir, ufak bir değişikliğin her türlü pürüzü ortadan kaldıracağı fikrindedir. Ama oy verme zamanı geldiğinde artık daha fazla tartışamaz, gidip bir köşeye de saklanamaz. Sonradan fikrini değiştireceği olursa oyunu geri de alamaz.

Senatörlük ilginç ve heyecan verici bir meslektir. Washington şehrinin içinden akan nehirden ötürü “Potomac Humması” denilen siyaset aşkına hemen bütün senatörler, hemen tuturlar. Amerikan senatörü olmak demek, dünyanın en seçkin klüplerinden birinin üyesi olmak gibi bir şeydir. Bu klüpten çekilmek, bu ilginç ve heyecanlı meslekten ayrılmak, siyasî statünün çekici hak ve ayrıcalıklarından mahrum kalmak düşüncesi en erdemli, en gözü pek insana bile endişe verebilir.

Böylece, belki kendileri de farkına varmaksızın, birçok senatörler suya gidip uzlaşma yolunu, yani daha düzgün olan yolu seçerler. Kendi titizliklerinden vazgeçerek oy sahiplerinin genel fikirlerine boyun eğerler. Bu senatörlere örnek diyemeyiz. Zira genel fikri benimseyişleri gayet candan ve samimidir.

Birtakım senatörler de vicdanlarının sesini susturamadıkları, ilkelerine hâlâ bağlı oldukları halde, siyaset mesleğinde şahsi inançlarını bazen bir tarafa bırakmak zorunda olduklarına akılları yatmıştır. Siyasî yazar Frank Kent gibi ondar da siyaset adamının ahlâksız değil, fakat ahlâk dışı olmaları gerektiğine inanmışlardır. Frank Kent şöyle der:

“Siyaset hayatında ilerlemek isteyenlerin edinmesi gereken belki de en önemli hüner, bir şey söylemediği halde söylüyormuş etkisi bırakabilmektir... Önemli olan şey söz konusu davada hak tarafını değil, herkesin tuttuğu tarafı tutmak...

Kendi şahsi inançlarını ve gerçekleri bir tarafa bırakmaktır. Oy toplaması işi tamamen pratik bir meseledir. Ahlâk, hak, haksızlık gibi düşünceler bu işe karıştırılmamalıdır.”

Gene Frank Kent’e nazaran 1920’deki seçim kampanyası sırasında eski Arizona senatörlerinden Ashurt meslektaşı Mark Smith’e şöyle demiş:

“Mark, senin en büyük kusurun şu ki; bir türlü demagogluğu beceremiyorsun. Seçilebilmek için inançlarını bir tarafa bırakmasını bilemiyorsun. Şunu öğrenmen gerekir ki siyaset alanında insan bazen kendi prensiplerinin üstüne çıkmak zorundadır.”

Bu fikre her senatör iştirak etmez. Ama yeniden seçilmek arzusunun kuvvetli bir fren olduğunu da pek az senatör inkâr eder. Medenî cesareti frenleyen bir unsur...

Erdem sahibi senatör ve kongre mensubunun siyaset alanında medenî cesaret göstermesini güçleştiren üçüncü ve en önemli baskı ise seçmenlerden gelen baskıdır; seçmenlerin içindeki aynı menfaatlerle birleşmiş gruplar, ekonomik bloklar, mektuplarla senatörleri sıkıştıran kurullar, hatta orta, sıradan seçmenler...

Bu çeşit baskılarla uğraşmak, bu baskılara karşı gelmek, hatta baskı kaynaklarını hoşnut etmek büyük bir iştir. Bazen insanın içinden neler gelir neler! Bakın 1834’de Kaliforniya senatörü Mc Groarty kendisini mektupla sıkıştıran bir seçmene, yine mektupla nasıl cevap vermiş:

“Kongre üyesi olmanın sayısız sakıncalarından birisi sizin gibi eşeklerin saygısız mektuplar göndermesine engel olamamaktır. Sierra Madre dağlarını yeniden ağaçlandıracağıma söz verdiğimi, seçildiğimden beri iki ay geçmiş olduğu halde bu işi yapmadığımı söylüyorsunuz. Lütfen başımdan çekilir ve cehennem olur musunuz?”

Bu şekil cevaplar vermek zaman zaman hepimizin içinden gelir. İyi ki (yahut da maalesef) çoğumuz kendimizi tutarız. Ama bir senatöre gönderilen mantıksız mektupların, imkânsız ricaların, birbirini tutmayan, olmayacak dileklerin ve eleştirilerle şikayetlerin haddi hesabı yoktur.

Mesela bugün benim ofisimde New England eyaletindeki dokuma tezgahlarını temsil eden bir delegasyon vardı. Bunlar Avustralya'dan alıp dokudukları yünün gümrüğünün indirilmesini istiyorlar. Aynı zamanda İngiltere'den ithal edilen hazır yünlü kumaşların gümrüğünün yükseltilmesini istiyorlar. Zira İngiliz kumaşları pahâlânırsa New England'da dokunan kumaşların sürümü artacaktır.

Diğer taraftan güney eyaletlerinden birindeki dokumacılar için kendi senatörlerini ziyaret ederek, New England dokumacılarıyla kendi aralarındaki yarışta kendi üstünlüklerinin korunmasını dilemişlerdir. New England eyaletinde asgari işçi ücreti güneye oranla daha yüksektir. İşçilere daha az ücret ödeyen güneyli dokumacılar kumaşlarını kuzeye oranla daha ucuza mal edebilmektedirler. Bu hale benim seçmenlerim olan New England dokumacıları dolayısıyla itiraz ediyorlar. Kongre, güneydeki asgari işçi ücretini yükseltmeyi düşünüyor. Güney dokumacıları da, doğal olarak, kendi senatörlerine geliyor, böyle bir kararı önlemesini istiyorlar.

Daha dün Senato'da iki ayrı grup benim konuşmamın arasına girdi. Bunlardan birincisi bir tüccar grubuydu. Hükümetin bir faaliyetini özel girişime karşı haksız bir yarış sayıyor ve bu faaliyetin durdurulmasını istiyorlardı. Diğer grup ise hükümetin projesinde çalışan ve işçilerden olmak istemeyen işçileri temsil ediyordu.